

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

30 januari 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Claes tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het oprichten van lokale onderhandelingscomités

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Van Baelen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de plusleraar

Vraag om uitleg van de heer Frans Ramon tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over opvang en opleiding van autistische jongeren in het onderwijs

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Claes tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het onderwijs voor autistische kinderen

Vraag om uitleg van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over RTC Zuid- en Midden West-Vlaanderen

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 30 januari 2003

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 11.18 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Claes tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het oprichten van lokale onderhandelingscomités

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Claes tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het oprichten van lokale onderhandelingscomités.

Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Hilde Claes : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de afgelopen jaren voerden de personeelsleden van het Hoger Instituut voor Readaptatiewetenschappen Leuven actie om een lokaal onderhandelingscomité op te richten en om de regelgeving over het personeelsstatuut te laten toepassen. Dit had geen gunstig resultaat, integendeel, het leidde tot een klacht bij het paritair comité, een klacht bij het departement Onderwijs en een onderzoek door de afdeling volwassenenonderwijs naar de situatie in de instelling.

De problemen met betrekking tot het personeel zijn nog niet opgelost, het probleem met het LOC bestaat nog steeds, en enig recht op informatie en inspraak over het beleid van de school bestaat niet, ergers nog, het kan niet worden afgedwongen.

De regelgeving is nochtans duidelijk. Zowel het decreet op het volwassenenonderwijs van 2 maart 1999, als het decreet van 5 april 1995 tot oprichting van onderhandelingscomités in het vrij gesubsidieerd onderwijs, en het decreet betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs van 27 maart 1991, verwijst naar de verplichte onderhandelingen in het

LOC. Conform het artikel van het decreet van 5 april 1995 hebben LOC's informatierecht, onderhandelings-, toezichts- en bemiddelingsbevoegdheid. Meerdere uitvoeringsbesluiten stipuleren bovendien dat het proces-verbaal van de onderhandelingen in het LOC als noodzakelijk document toegevoegd moet worden aan de administratieve persen.

De hogeschool heeft geen overlegcomité en dus ook geen PV's daarvan. Niettemin geeft dit geen aanleiding tot opmerkingen van de administratie aan de schooldirectie. Misschien wil men voorkomen dat de werking van de school wordt gehypothetheerd, en houdt men er rekening mee dat vele scholen andere informele inspraakorganen hebben zonder dat daarvoor formele PV's nodig zijn. Hierdoor blijft de afdwingbaarheid van onderhandelingen in een LOC dode letter, met alle gevolgen van dien voor het personeel. Het HIRL is zeker niet het enige voorbeeld, maar wel het typevoorbeeld van ondemocratisch en ondoorzichtig beleid.

Dit valt uiteraard te betreuren, te meer daar het HIRL een instelling in het vrij gesubsidieerd onderwijs is, die niet is aangesloten bij een koepel, waardoor enige vorm van controle of begeleiding vanuit een koepel volledig ontbreekt.

Mevrouw de minister, in het licht van een grotere autonomie en verantwoordelijkheid van scholen, waar u een groot voorstander van bent, is het essentieel dat een schoolorganisatie en haar directie de basisprincipes van het overlegmodel toepassen. Dit kan de personeelsleden, de leerlingen en de kwaliteit van het onderwijs alleen maar ten goede komen.

Mevrouw de minister, bent u zich bewust van de bestaande problemen en het niet naleven van de wettelijke bepalingen ? Acht u het nuttig dat de administratie Onderwijs in de toekomst een grotere rol speelt in het bewaken van de naleving en toe-

Claes

passing van de regelgeving? Hoe denkt u in de toekomst de schending van de wettelijke bepalingen over het oprichten van een LOC te kunnen voorkomen?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, op 21 mei 2002 heeft het bestuur van het centrum voor volwassenenonderwijs HIRL, thans gevestigd in Bierbeek-Lovenjoel, aan het Centraal Paritair Comité een advies gevraagd over de samenstelling van het LOC, meer bepaald over de weigering van de vakorganisaties om binnen het lokaal onderhandelingscomité een eigen vertegenwoordiging van niet-gesyndiceerde personeelsleden van de hogeschool op te nemen. De vertegenwoordigers van de representatieve vakorganisaties waren tevens overeengekomen om de effectieve afgevaardigden tot twee te beperken.

De vraag werd er ten gronde onderzocht en getoetst aan de bepalingen van het decreet van 5 april 1995. Het Centraal Paritair Comité heeft in zijn advies van 23 juli 2002 aan het bestuur van het centrum voor volwassenenonderwijs meegedeeld dat de samenstelling van het lokaal onderhandelingscomité in overeenstemming is met de decretale bepalingen. Het deelt ook mee dat van deze decretale bepalingen niet kan worden afgeweken onder de verwijzing naar de artikelen over de desgevallende sanctie hierop.

In de marge van de behandeling van de vraag door het Centraal Paritair Comité heeft de voorzitter van dit comité persoonlijke gesprekken gehad met de voorzitter van het bestuur van het centrum voor volwassenenonderwijs om de bepalingen van het decreet te verduidelijken.

Het decreet van 5 april 1995 tot oprichting van onderhandelingscomités in het gesubsidieerd vrij onderwijs verplicht elk bestuur van een centrum voor volwassenenonderwijs een lokaal onderhandelingscomité op te richten. Het bepaalt onder meer hoe dit lokaal onderhandelingscomité is samengesteld, de werking ervan en welke zijn bevoegdheden zijn. Hetzelfde decreet bepaalt waarvoor het Centraal Paritair Comité, dat op zijn beurt is opgericht in het decreet rechtspositie betreffende de personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs, bevoegd is. Het treedt bemiddelend op ten aanzien van een lokaal onderhandelingscomité op verzoek van minstens twee leden van een geleding. Er zijn

twee geledingen vastgesteld, een gelijk aantal vertegenwoordigers van het personeel en van de inrichtende macht, en het comité is bevoegd om inbreuken op de bepalingen van het decreet vast te stellen. Vervolgens kan de Vlaamse regering, na het optreden van en de vaststelling door het Centraal Paritair Comité, de inrichtende macht en/of de vertegenwoordiger van het personeel die de verplichtingen van het decreet niet naleven, sanctioneren.

De voorzitter van dit comité is een ambtenaar-generaal van mijn administratie. Voor zover mij bekend, is de regelgeving duidelijk en wordt niet voorzien in een vorm van controle door de overheid, tenzij inbreuken worden vastgesteld en benaamden zich via het Paritair Comité kenbaar hebben gemaakt.

Het Centraal Paritair Comité is een autonoom orgaan dat onafhankelijk van de administratie functioneert. De administratie heeft wel, naar aanleiding van een aantal klachten van personeelsleden over het personeelsbeleid in het betrokken centrum, een eigen administratief onderzoek ingesteld. Tijdens dit onderzoek konden geen objectieerbare flagrante tekortkomingen worden vastgesteld. Wel konden vragen worden gesteld bij de wijze waarop het centrum door de directie werd geleid. Deze bevindingen werden door het afdelingshoofd volwassenenonderwijs tijdens een onderhoud meegedeeld aan de directie en het bestuur van het centrum. Het werd gevraagd om te hebben voor de verzuchtingen van het personeel.

Op uw vraag hoe ik denk om in de toekomst de schending van de wettelijke bepalingen over het oprichten van een lokaal onderhandelingscomité te kunnen voorkomen, kan ik alleen verwijzen naar de bepalingen van de regelgeving. Indien ik kon voorzien waar wettelijke bepalingen zouden worden geschonden, zou ik die uiteraard ineens wegwerken in de schriftuur van de regelgeving.

Tot op vandaag heb ik geen dossier ontvangen over het voornoemde centrum voor volwassenenonderwijs en de oprichting van het lokaal onderhandelingscomité waarin de Vlaamse regering sanctionerend moet optreden.

Ik kan, uit wat mij ter kennis werd gesteld, niet formeel vaststellen of het lokaal onderhandelingscomité is opgericht. Uit de vraag om advies die aan het Centraal Paritair Comité werd gesteld, kan ik alleen maar afleiden dat dit is gebeurd. Of dit onderhandelingsorgaan ook daadwerkelijk functioneert, kan ik onmogelijk vaststellen zolang ik niet

Vanderpoorten

door enige benadeelden of via inbreuken hiervan in kennis word gesteld.

De voorzitter : Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Hilde Claes : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord dat vrij technisch is, maar dat valt te begrijpen aangezien ook de vraag vrij technisch was. Ik moest immers naar tal van wetgevingen verwijzen.

Mij valt wel op dat hier blijkbaar nog enige betwisting bestaat over de feiten, over het al dan niet oprichten van een LOC en over het al dan niet schenden van de wettelijke bepalingen. Ik zal dus niet nalaten hierover nogmaals navraag te doen en eventueel nogmaals op deze materie terug te komen.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik kan pas optreden wanneer er formeel een klacht wordt ingediend.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Van Baelen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de plusleraar

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Baelen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de plusleraar.

De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de plusleraar zal vrij snel bekend zijn. Immers, Villa Politica wijdt daar morgenavond een mooi item aan. Ik hoop dat de plusleraar in de scholen en in het onderwijsveld in het algemeen wat meer rust brengt.

In Klasse verscheen onlangs een artikel over een Nederlands experiment dat in eerste instantie werd opgestart in 7 scholen, maar sinds vorig jaar al in 53 scholen operationeel is. Dat experiment luistert naar de naam 'de plusleraar'.

Ook Nederland kent de vervangingspool, maar na enkele jaren ervaring kwam men daar tot het besef dat niet altijd tijdig een vervanger kon worden gevonden, de ankerscholen ten spijt. Uiteraard kunnen Vlaanderen en Nederland niet zomaar met elkaar worden vergeleken. De schaal en de grootte van de scholen zijn immers te verschillend. Ik verwijs in dit verband naar de discussienota over de hervorming van het basisonderwijs die we hier vorige week hebben besproken.

In Nederland werd dit experiment als volgt uitgevoerd. Men haalde een ervaren leraar uit de klas die een vaste vervanger wordt in de eigen school. Daardoor kan een jonge leraar in zijn plaats voor de klas worden gesteld waardoor die een pak ervaring opdoet. Die plusleraar doet dus in de eerste plaats vervangwerk, maar daarnaast kan hij ook nog meewerken in de eigen klas of ingeschakeld worden voor mentorschap, zorgtaken, enzovoort. Daarbij wordt dus voorzien in een hele waaier van mogelijkheden en opdrachten. De Nederlandse scholen beschikken daartoe over een vrij grote autonomie.

De belangrijkste vaststelling is evenwel dat die plusleraar rust brengt in de scholen. De ervaring leert immers dat de scholen zich daardoor beter op hun gemak voelen en dat er een grote tevredenheid is bij de scholen en bij de andere leerkrachten.

Misschien is ook Vlaanderen niet ver meer verwijderd van die plusleraar. Uit de beperkte informatie die we hebben ontvangen over de tweede fase van de Hay-loonstudie, meen ik immers begrepen te hebben dat ook bij ons reeds sprake is van een soort van 'senior leerkrachten' en van een vorm van mentorschap. Misschien brengt dit Vlaanderen op ongeveer dezelfde lijn als Nederland.

Mevrouw de minister, is het mogelijk om ook in Vlaanderen een dergelijk experiment op te zetten, al dan niet in samenhang met de vervangingspool? Hoe ziet u dan de praktische invulling van een dergelijk ambt? Mag ik ervan uitgaan dat hij of zij dan in de school actief – en dus benoemd – blijft?

Hoe ziet u dit in het licht van wat we vorige week hebben besproken met betrekking tot de autonomie van de scholen inzake ICT, administratieve ondersteuning, het al dan niet uitbouwen van een middenkader, enzovoort? Bent u van plan een dergelijk experiment op te starten?

Ik hoop dat ik met deze vraag op het veld niets heb losgelaten – men had het trouwens al in Klasse

Van Baelen

kunnen lezen – waardoor het zich afvraagt wat hem nu alweer boven het hoofd hangt.

De voorzitter : De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Ik heb uiteraard niets tegen die plusleraar, maar ik denk dat elke leraar enorm tegen een vervangingsopdracht opziet. Ik ben dus heel benieuwd naar het antwoord van de minister op de tweede vraag van de heer Van Baelen, namelijk de vraag over de praktische invulling van dit ambt.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Ik denk dat achter het voorstel over de plusleraar, de mentor, de senior leerkracht of hoe men dit ook wil noemen, een aantal interessante en waardevolle ideeën schuilgaan.

Ik wil in dit verband ook verwijzen naar een vroegere discussie die we reeds gevoerd hebben – en die we vandaag uiteraard niet moeten overdoen – over de mogelijkheden inzake de vervroegde uitstap. Mijn fractie heeft er toen reeds op aangedrongen om kansen te creëren om de vlakke loopbaan in de mate van het mogelijke te doorbreken zodat mensen die reeds jaren in het beroep staan en die belangstelling tonen voor dit experiment, eventueel de kans krijgen voor een zekere differentiatie van hun loopbaan. Zo zouden zij zich bijzonder nuttig kunnen maken ten aanzien van de jongere leerkrachten.

Mijns inziens gaat het dus om een denkpiste die het verder onderzoeken beslist waard is, zonder ons nu reeds vast te pinnen op de benaming of bepaalde modaliteiten.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, mijns inziens zal dit denkspoor in onze commissie nagenoeg op unanimité kunnen rekenen.

Ik heb er reeds vaker voor gepleit – en ik word daarin bijgetreden in de teksten van de administratie – om van de kaap van 50 jaar de Kaap de Goede Hoop te maken zodanig dat die mensen op nog wat differentiatie kunnen rekenen tot hun 58e. Op dat punt treed ik de heer De Meyer bij. Indien we dit creatief aanpakken, is een en ander beslist mogelijk.

De voorzitter : Jaren geleden – het was nog in de tijd van minister Van den Bossche toen er nog geen sprake was van mentoren, senior leerkrachten, enzovoort – heb ik ooit het voorstel geformuleerd om een vlinderjuffrouw in een school te hebben.

Een vlinderjuffrouw was toen een plusleraar die bij vervangingen kon inspringen. Heel wat scholen ondervinden immers grote problemen wanneer leerkrachten ziek zijn. Ik herinner me nog goed hoe mijn vlinderjuffrouw toen in de commissie voor heel wat hilariteit zorgde. Toch ging het om een idee dat hier vandaag weer opgerakeld wordt, zij het onder een andere benaming.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, het woord vlinderjuffrouw zou op het veld wel eens helemaal anders geïnterpreteerd kunnen worden. (*Gelach*)

De voorzitter : Precies daarom is het nooit officieel geworden.

Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, naast het waarderen van het leerkrachtenberoep is een vereenvoudiging van de regelgeving ook een van de doelstellingen van deze regering. Het onderwijsambt is uiteraard niet gediend met een uitbreiding van de nu reeds drukke personeelswetgeving, maar ik denk niet dat dit de bedoeling is van uw vraag. Het gaat hier meer om een differentiatie binnen het lerarenberoep die best lokaal geregeld wordt. De noden inzake vervanging zijn per regio en per specialiteit erg verschillend. De schoolbesturen moeten in dit verband wel middelen en mogelijkheden krijgen om lokaal zelf te beslissen over iets als een plusleraar.

Wat de waardering van de leerkracht betreft, kan een plusleraar inderdaad voor meer comfort – en dus rust – zorgen voor het onderwijzend personeel. Anderzijds kan het ook niet de bedoeling zijn om de leerkrachten die het meest geschikt blijken in een klas, hieruit weg te halen. De totale opdracht van een leerkracht moet gedifferentieerd bekeken worden. Het bestaat uit lesgebonden en niet-lesgebonden taken die afhankelijk van de noden kunnen fluctueren. Afhankelijk van de lokale omstandigheden, het schoolbeleid en het kunnen en de kunde van de leerkracht neemt hij een reeks taken op die kunnen variëren in de tijd. Een van die taken is instaan voor de vervanging van een collega. In het kader van taakdifferentiatie kan het pakket taken voor vervangingen bij de ene leraar gro-

Vanderpoorten

ter zijn dan bij de andere en wisselen per schooljaar.

Verder heeft zoiets als een algemene invoering van een plusleraar belangrijke financiële consequenties. De scholen zouden een belangrijke bijkomende financiering moeten kunnen krijgen bovenop het nu toegekende budget. Het project in Nederland heeft ook zijn financiële grenzen. Het is voorbehouden aan die scholen die een belangrijke stijging kunnen aantonen in de vervangingskosten. Uitgaven inzake vervanging worden vermeden door nu te voorzien in de kost van een plusleraar.

Op dit ogenblik zijn er al mogelijkheden op het onderwijsveld om leerkrachten te laten focussen op vervangingen. Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan de BPT-uren. Via vrijstelling van contacturen kan een leraar beschikbaar zijn voor de vervanging van collega's. Deze taakdifferentiatie is nu reeds mogelijk in het basis- en secundair onderwijs, maar de school moet daar dan wel via de BPT-uren voor kiezen.

In de vervangingspool kennen we in Vlaanderen al het systeem van leerkrachten die permanent beschikbaar staan om vervangingen op te nemen in een bepaalde regio. Het is wel een ander concept. In elk geval is er bijkomend personeel om snel binnen een groep scholen de vervangingen aan te pakken. In de pool zijn het de tijdelijke, jonge leerkrachten die de titularis vervangen. Tussen vervangingen door kunnen zij wel ingeschakeld worden in de ankerschool, maar is er ook ruimte om gecoacht te worden door senior leerkrachten in de school, die hem of haar een tijdje in zijn klas laat staan. De invulling daarvan hangt af van school tot school. Misschien is het plusleraarconcept uit Nederland wel een optie voor een eventuele bijsturing van de vervangingspool, waarbij men meestal onervaren leerkrachten zou vervangen door mensen die juist wel ervaring hebben en die voor bijkomende ondersteuning zouden kunnen zorgen.

Met ingang van het schooljaar 2002-2003 beschikt iedere scholengemeenschap in het secundair onderwijs over een forfaitaire puntenenveloppe die ze kan aanwenden ter ondersteuning van haar werking. Met deze puntenenveloppe kan de scholengemeenschap personeelsleden school- of klasvrij maken en deze inzetten ten bate van de scholengemeenschap.

Daarnaast kan een scholengemeenschap onder bepaalde voorwaarden voor haar ondersteuning ook nog punten gebruiken van haar organieke puntenenveloppe om personeelsleden school- of klasvrij te maken. Het zijn dus twee mogelijkheden om onderwijzend personeel binnen de scholengemeenschap beschikbaar te houden voor onder meer vervangingen. De taakinvulling van deze vrijgestelde personeelsleden kan de scholengemeenschap autonoom bepalen. Niets weerhoudt een scholengemeenschap er dus van om binnen de haar toegekende middelen nu al te werken met plusleerkrachten.

Samenvattend kan ik dus zeggen dat het systeem van de plusleerkrachten in Nederland een interessante piste is, wat daarom niet noodzakelijk wil zeggen dat we het in Vlaanderen op een identieke wijze moeten toepassen. Ons onderwijssysteem bevat nu reeds een aantal elementen die ons ertoe moeten aansporen daar eens grondig over na te denken zodat we de expertise van een aantal leerkrachten misschien beter kunnen gebruiken, zonder dat dit daarom meer hoeft te kosten. Dit zal niet alleen leiden tot meer efficiëntie, maar zal ook de onrust bij scholen die geconfronteerd worden met veel of langdurige afwezigheden, wat wegwerken door hen de zekerheid te geven dat snel kan worden voorzien in goede vervangers.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. U haalt een aantal mogelijkheden aan waarvan de scholen vandaag niet echt gebruikmaken. Het gaat natuurlijk altijd om prioriteiten.

Wat me opviel in het Nederlandse verhaal is dat er meer rust is omdat de plusleraar iemand uit de eigen omgeving is en wordt ervaren als een extra kracht zonder dat die persoon dat effectief is. Het is dus geen nieuweling die voor de begeleiding instaat. Het gevolg daarvan is dat de werkdruk en de spanningen aanzienlijk zijn verminderd. Een voorwaarde voor succes is natuurlijk dat er op school een integraal personeelsbeleid wordt gevoerd. Misschien zijn wij daar nog niet aan toe.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Frans Ramon tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over opvang en opleiding van autistische jongeren in het onderwijs

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Claes tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het onderwijs voor autistische kinderen

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van de heer Ramon tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over opvang en opleiding van autistische jongeren in het onderwijs en van mevrouw Claes tot minister Vanderpoorten, over het onderwijs voor autistische kinderen.

De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, begin januari 2003 konden we in de krant lezen dat er voor Thomas geen plaats meer was in het buitengewoon onderwijs. Daardoor werd de problematiek van de wachtlijsten opnieuw onder de aandacht gebracht. Wachtlijsten geven aan dat er vraag is naar extra zorg. Dat geldt zowel voor de internaten als voor de GON-begeleiding en de opvang van autistische kinderen.

Door het krantenartikel werd ook opnieuw onder de aandacht gebracht dat verschillende autistische jongeren thuis worden opgevangen en door hun ouders worden onderwezen. Die ouders missen vaak ervaring en verwachten van de overheid meer ondersteuning.

Er is ook een groeiende onrust bij bepaalde BuSO-scholen over de visie die zou worden ontwikkeld door de inspectie. Een aantal inspecteurs gaat er blijkbaar van uit dat elke jongere met een autismespectrumstoornis moet worden opgevangen in opleidingsvorm 1, ongeacht zijn vaardigheden en capaciteiten. Ik ga daarvan steigeren, want er bestaat immers een heel spectrum van stoornissen. Moet daartegenover dan geen spectrum aan onderwijsmogelijkheden staan ?

Ik denk dat de discussie op dit ogenblik aan de gang is, maar als bij doorlichtingsinspecties opleidingsvorm 3 wordt afgekeurd omdat er geen garantie kan worden geboden op zelfstandige tewerkstelling, dan vind ik dat een rigide beslissing. Tewerkstelling zegt uiteraard iets over de vaardigheden van jongeren, maar zegt ook iets over de flexibiliteit van die tewerkstelling. Veel mensen in de

praktijk zien opleidingsvorm 3 niet als een eindpunt, maar veeleer als een tussenstap.

De klacht is dat er geen rekening wordt gehouden met de inspanningen en de aanpassingen die in scholen gebeuren om elke jongere de kans te bieden een individueel leertraject door te maken. Er worden niet alleen inspanningen gedaan om te differentiëren in de klassen, maar ook om op een flexibele manier met stages om te gaan, omdat de klemtoon daar toch vooral op de sociale vaardigheden ligt. Men laat jongeren regelmatig hun vijfde opleidingsjaar opnieuw volgen, juist om ze wat betere vaardigheden te laten uitbouwen. Die flexibiliteit zou door de inspectie worden bekritiseerd. Dat opleidingsvorm 3 een onderbouw zou kunnen vormen voor de integratie in een gewoon woon- en werkmilieu en voor een latere arbeidstrajectbegeleiding, wordt in vraag gesteld en botst met de wettelijke bepalingen volgens dewelke opleidingsvorm 3 een eindpunt is. Mensen die in de praktijk staan, vinden opleidingsvorm 3 wel een goede mogelijkheid voor sommige autistische jongeren. Het zou dus spijtig zijn, moesten die jongeren er niet meer in terecht kunnen.

Mevrouw de minister, kunt u ons een stand van zaken geven in verband met de wachtlijsten voor autistische jongeren in Vlaanderen ? Welke ondersteuning biedt de overheid aan ouders die hun kinderen noodgedwongen thuis moeten opvangen en onderwijzen en welke plannen zijn er verder in dat verband ? Is het juist dat de inspectie op dit ogenblik nadenkt over de opleiding en dat er een visie wordt ontwikkeld die ervan uitgaat dat elke jongere met een autismespectrumstoornis in een BuSO-school moet worden opgevangen in opleidingsvorm 1 ? Ik hoor alleszins dat er weinig wordt overlegd met het veld in dit verband. Welke mate van flexibiliteit is er volgens de wettelijke bepalingen mogelijk in opleidingsvorm 3 ? Als er geen mogelijkheden worden aangeboden om die jongeren een individueel leertraject te laten doorlopen, dan ontstaan er spanningen.

De voorzitter : Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Hilde Claes : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb de autismeproblematiek in het onderwijs hier al verschillende keren onder de aandacht gebracht. Na de mediaberichten van de voorbije weken, kon ik het niet laten er opnieuw een vraag over te stellen.

Vandaag kunnen we spijtig genoeg zeggen dat de situatie schrijnend wordt. De heer Ramon had het daarjuist al over wachtlijsten, maar ik stel vast dat

Claes

er tal van problemen zijn in het gewoon en in het buitengewoon onderwijs. Het gewoon onderwijs is niet afgestemd op de specifieke problemen van autisme, maar ook in het buitengewoon onderwijs bestaat er geen aangepaste typologie. Dat heeft natuurlijk gevolgen.

Een van die gevolgen is dat verschillende autistische jongeren niet naar school kunnen gaan. Ze moeten thuisblijven en dat is voor mij onaanvaardbaar. We praten tegenwoordig heel veel over gelijke onderwijskansen en die moeten er ook zijn voor kinderen met een handicap. Vergeet ook niet dat autisme zeer belastend is voor een gezin. Als ouders 7 dagen op 7 elk uur van de dag hun autistisch kind bij zich moeten houden, dan zullen ze na verloop van tijd gegarandeerd aan het burnoutsyndroom gaan lijden.

De autismeproblematiek is bijzonder complex. Ik ben geen specialist, maar ik heb er veel over gelezen en kan er dus enkele zinnige dingen over zeggen, zij het met enige schroom.

Een definitie van autisme geven is zeer moeilijk. Ik zou het omschrijven als een levenslange, ernstige en indringende handicap die het functioneren en het ontplooiën van een persoon remt. Autismen gaat vaak gepaard met andere onzichtbare stoornissen. Vandaag wordt er eigenlijk niet meer over autisme gesproken, maar over autismespectrumstoornis, omdat er verschillende varianten en gradaties zijn. We kunnen dus niet spreken over typisch autistisch gedrag, maar wel over een handicap met zeer veel gezichten.

Het gaat om een verwarrende handicap. Autisten zien er immers normaal uit. Het gevolg daarvan is dat er zeer dikwijls weinig begrip voor is en dat er veel vooroordelen tegenover bestaan. Sommige mensen zeggen over een kind met autisme: 'Breng dat kind maar eens een week naar mij, dan zal ik het eens streng aanpakken. Het zal dan wel beter gaan.' Dat werkt uiteraard niet en dergelijke uitspraken kwetsen de ouders van een autistisch kind.

Autisme is verwarrend omdat heel veel autistische personen trachten hun handicap te verdoezelen en te camoufleren door moeilijke situaties te vermijden, door terug te vallen op aangeleerde scenario's, door alternatieve strategieën toe te passen en door hun vaak fenomenale feitenkennis. Vaak hebben ze specifieke vaardigheden of splintervaardigheden.

Het ergste is dat deze handicap bijzonder ingrijpend is omdat hij het functioneren op een bepaald verstandelijk niveau zwaar beïnvloedt. Ik denk dat we in dat verband kunnen spreken over drie basiskenmerken. Het eerste kenmerk is dat de communicatie zeer moeilijk verloopt, zowel de verbale als de niet-verbale. Zo begrijpen autisten geen gelaatsuitdrukkingen. Het tweede basiskenmerk is dat de sociale ontwikkeling zeer ongewoon verloopt. Het derde is dat alle autistische mensen zeer ongewone relaties hebben met hun omgeving. Ze vertonen dwangmatig repetitief gedrag, hebben een grote weerstand tegen veranderingen en beschikken over beperkte interesses. Alle personen met autisme hebben heel veel behoefte aan regelmaat, verduidelijking en vooral aan voorspelbaarheid.

Autisten nemen de werkelijkheid waar, maar geven die een andere betekenis dan wij. Ze kunnen moeilijk verbanden leggen, waardoor hun leven één grote chaos van indrukken wordt. Ze zien geen verband tussen verschillende betekenissen en de hoofdzaken kunnen ze niet van details onderscheiden. Dat zorgt voor veel angst en paniecreacties wat door veel mensen als echt storend gedrag wordt ervaren.

Zoals ieder kind heeft een kind met een handicap het recht op kwaliteitsvol onderwijs. Laat een ding duidelijk zijn: autistische kinderen kunnen leren en levenslang ontwikkelen op voorwaarde dat aangepast onderwijs wordt aangeboden. Als ze aan hun lot worden overgelaten, komen ze niet tot een leerproces omdat ze niet kunnen leren uit eigen ervaringen. Ze kunnen onvoldoende ordening aanbrenge in hun omgeving. Autisten hebben angst voor het nieuwe en leren is per definitie geconfronteerd worden met nieuwe indrukken. Ze hebben een weerstand tegen dingen die ze moeten aanleren.

Ik pleit voor een aanpassing van zowel de stijl van het onderwijs, als de inhoud van het leren. Qua stijl moeten we alternatieve communicatiemiddelen aanbieden. Ik denk aan aangepaste computersystemen, vooral voor autisten die niet spreken. Er moeten prikkelvrije ruimtes worden aangeboden. Een TL-lamp die zoemt bijvoorbeeld, kan voor een autistisch kind al genoeg zijn om niets te kunnen leren. Qua inhoud moet het accent komen te liggen op datgene wat andere kinderen van nature uit ontwikkelen, zoals sociale, communicatie- en vrijetijdsvaardigheden en zelfredzaamheid.

De vraag is of het BuSO het meest geschikte onderwijs is. Volgens mij moet daar genuanceerd op geantwoord worden omwille van de varianten en

Claes

verschillende gradaties van autisme. Bent u zich bewust van de problemen, ook al gaat het maar om enkele gevallen? Plant u specifieke maatregelen om oplossingen te kunnen bieden, zowel binnen het gewoon als buitengewoon onderwijs? Bent u er in uw streven naar meer inclusie ook voorstander van om autistische kinderen onderricht aan te bieden enkel binnen het gewoon onderwijs? Erkent u dat autistische kinderen voor hun ontwikkeling nood hebben aan individuele begeleiding? Erkent u dat er binnen het buitengewoon onderwijs nood is aan een aangepaste typologie voor autistische kinderen?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik zal eerst antwoorden op de vragen van de heer Ramon. Het departement Onderwijs vraagt bij de scholen geen gegevens op inzake het al dan niet bestaan van wachtlijsten voor bepaalde studierichtingen of onderwijssoorten. Het zijn immers de inrichtende machten zelf die binnen het wettelijk kader het onderwijsaanbod autonoom bepalen en of ze een specifieke antiwerking willen opstarten. Mij is bekend dat tal van autistische jongeren worden begeleid in residentiële verband. Er moet rekening mee worden gehouden dat bepaalde internaten hun maximumopvangcapaciteit hebben bereikt en dat deze onmogelijk kan worden overschreden, onder andere omwille van veiligheidsredenen.

Tal van scholen voor buitengewoon onderwijs zijn de jongste jaren gestart met een specifieke antiwerking. De expertise om met deze jongeren om te gaan, is nog in volle opbouw. Het uitbouwen van een grotere begeleidingscapaciteit zal slechts geleidelijk kunnen gebeuren.

Momenteel wordt in geen extra ondersteuning voorzien voor ouders die hun kinderen omwille van de bovenvermelde redenen thuis moeten opvangen. Ik ga er immers vanuit dat dit een tijdelijke situatie is, eigen aan een periode van uitbouw van voorzieningen en expertise in de scholen. Het is mij trouwens niet duidelijk wat u onder ondersteuning verstaat. Allicht bedoelt u geen financiële ondersteuning, maar wel professionele begeleiding vanuit scholen die met deze problematiek zijn vertrouwd. Dit denkkader is echter moeilijk te realiseren, juist omdat deze scholen nu al aan hun maximale begeleidingscapaciteit zitten. De maatregelen die in uitvoering van de discussienota 'Maatwerk in

Samenspraak' worden getroffen, zullen er uiteindelijk voor zorgen dat ook in het gewoon onderwijs leerlingen met specifieke behoeften beter aan hun trekken kunnen komen.

Het is absoluut onjuist dat de inspectie een visie heeft ontwikkeld waarbij elke jongere met autismespectrumstoornissen, kortweg ASS, in een BuSO-school in de opleidingsvorm 1 wordt opgevangen. Ik wil hierbij opmerken dat zelfs niet alle leerlingen met ASS in het buitengewoon onderwijs terecht komen. Sommigen volgen ook les in het gewoon onderwijs. Dit hoeft niet te verwonderen als u weet hoeveel verschillende ladingen het begrip autisme dekt. Het is dan ook absurd te denken dat deze jongeren uitsluitend in de opleidingsvorm 1 terecht mogen. Ze zijn terug te vinden in de vier opleidingsvormen. Immers buitengewoon onderwijs is individueel onderwijs dat op maat van elke leerling wordt georganiseerd. U weet ook dat niet de inspectie, maar het CLB een leerling naar een opleidingsvorm en type oriënteert, rekening houdend met de mogelijkheden en beperkingen.

Wat wel tot de opdracht van de inspectie van het BuSO behoort, is de kwaliteit van dat buitengewoon onderwijs en het civiel effect van het getuigschrift in opleidingsvorm 3, bewaken. In die hoedanigheid werd naar aanleiding van een recente schooldoorlichting in een Antwerpse BuSO-school vastgesteld dat voor de ASS-groepen binnen een afdeling van opleidingsvorm 3, de wettelijk opgelegde einddoelstelling, met name integratie in een gewoon leef- en werkmilieu, niet werd nagestreefd en de reglementering niet werd gerespecteerd. Mocht een dergelijke vaststelling gebeuren bij niet-autistische leerlingen, dan zou de inspectie een identieke opmerking hebben geformuleerd.

Een schooldoorlichting is echter nooit repressief, maar heeft als doel om in overleg met de schoolverantwoordelijken oplossingen te zoeken voor vastgestelde tekortkomingen. In die zin heeft de inspectie de niet-bindende suggestie gedaan om de betrokken groep autistische jongeren in opleidingsvorm 1 te begeleiden. Deze opleidingsvorm biedt reglementair immers de noodzakelijke soepelheid om het maximale uit de jongeren te halen.

Buitengewoon onderwijs impliceert flexibiliteit. Voor elke leerling kan de klassenraad bij gemotiveerde beslissing een individueel traject uitschrijven. De klassenraad kan ook inhoudelijke afwijkingen op het groepswerkplan motiveren. Er moet alleen worden voldaan aan de specifieke reglementering per fase. Als de klassenraad een leerling toelaat tot de kwalificatiefase in opleidingsvorm 3,

Vanderpoorten

moet worden voldaan aan onder andere de stageverplichting in het gewoon werkmilieu.

Voor de beroepsgerichte vorming moet een school in OV3 voor haar leerlingen de tewerkstelling in een gewoon werkmilieu nastreven. In de oude kwalificatiestructuur die momenteel wordt afgebouwd, was de differentiatie in de sanctionering beperkt tot twee mogelijkheden: het kwalificatiegetuigschrift voor de geslaagden en een attest voor de anderen. In de nieuwe kwalificatiestructuur die sinds 1 september 2002 is ingevoerd, zijn er veel meer mogelijkheden. Er is het getuigschrift dat aangeeft dat de leerling alle competenties beheerst die vermeld staan op het opleidingsprofiel. Ten tweede is er het getuigschrift van verworven vaardigheden waaruit blijkt dat de leerling een gedeelte van de opleiding heeft beëindigd en een afgerond geheel van competenties beheerst. Ten derde geeft het attest van verworven vaardigheden aan dat de leerling een gedeelte van de opleiding heeft beëindigd, maar dat de verworven competenties samen geen afgerond geheel vormen dat tot inzetbaarheid op de arbeidsmarkt leidt. Tot slot is er het attest van gedane studies. De leerling heeft de opleiding niet met vrucht beëindigd, bijvoorbeeld omwille van vroegtijdig schoolverlaten, afwezigheden, enzovoort.

Als een school voor de meerderheid van haar leerlingen het behalen van een getuigschrift nastreeft, voldoet ze aan de inspanningsverplichting. Als een school echter voor hele klasgroepen het behalen van een getuigschrift niet nastreeft, voldoet ze niet aan de verplichting.

De doorlichtingspraktijk heeft aangetoond dat leerlingen die de einddoelstelling van OV3 niet bereiken, beter gediend zijn met een verwijzing naar een andere opleidingsvorm. Dat kan opleidingsvorm 2 zijn met beschutte tewerkstelling als doelstelling of opleidingsvorm 1 waar het nastreven van tewerkstelling niet de einddoelstelling is. In opleidingsvorm 1 worden alle opvoedende activiteiten onder de noemer 'algemene en sociale vorming' aangeboden. Dat kan voor elke individuele leerling op gelijk welk cognitief niveau. Er bestaat immers geen hiërarchie tussen de verschillende opleidingsvormen van het BuSO. In de verschillende opleidingsvormen moeten welomschreven doelstellingen worden nagestreefd. De verwijzing naar een opleidingsvorm steunt op de toekomstperspectieven van de leerling, niet op intellectuele mogelijkheden. Zo zijn er scholen die in hun opleidingsvorm 1 specifieke doelgroepen begeleiden die zich

voorbereiden op examens van de centrale examencommissie, op wedertewerkstelling, op vrijwilligerswerk en dergelijke meer.

Dan ga ik nu in op de vragen van mevrouw Claes. Uiteraard is de thematiek van de autistische kinderen me bekend. In bijna elke school voor buitengewoon onderwijs waar ik kom, haalt men die problematiek aan. Ik heb ook veel geleerd uit de ervaringen van de leerkrachten. Er is trouwens een goed boek verschenen van een 19-jarig meisje dat zelf autistisch is. Ze vertelt vanuit haar leefwereld en geeft ook lezingen over autisme. Het boek is een echte aanrader. Het is geschreven door Dominique Dumortier met als titel 'Van een andere planeet'. Het is uitgegeven bij Houtekiet, ISBN 90/5240/6596.

De problematiek van onderwijs aan autistische kinderen is uiteraard erg verscheiden en verre van eenvoudig. Dat is duidelijk.

In de discussietekst Maatwerk in Samenspraak heb ik de problematiek van de plaats van het autisme binnen de huidige typologie ook al aangehaald. Maatregelen moeten worden gezien in het kader van de verdere implementatie van die tekst. Zo is er bijvoorbeeld een link met de plaats van jongeren met een meervoudige of zeer ernstige handicap. Het staat vast dat sommige scholen in staat moeten worden gesteld om met heel specifieke of zware problemen te kunnen omgaan. Individuele begeleiding is hier waarschijnlijk geen zinvolle en realistische keuze.

Er bestaat inderdaad geen typisch autistisch gedrag, en bijgevolg ook geen typisch op autisme gericht onderwijs. Autismen is niet onder één type buitengewoon onderwijs te vatten, niet onder de bestaande types maar evenmin onder een nieuw type. Het is daarom niet aangewezen om voor autismen naast de acht bestaande types buitengewoon onderwijs, nog een apart type te creëren.

Er zijn zeker scholen binnen het buitengewoon onderwijs die erin geslaagd zijn een goede autismewerking uit te bouwen. Ook binnen het gewoon onderwijs zijn er ongetwijfeld scholen die voor de problematiek openstaan en op die manier expertise opbouwen.

Het moet in de eerste plaats de bedoeling zijn om zoveel mogelijk kinderen in een gewone school onder te brengen. Dat geldt ook voor kinderen met een stoornis binnen het autismespectrum. Sommige scholen voor gewoon onderwijs proberen reeds autistische kinderen op te vangen. Zij kunnen bin-

Vanderpoorten

nen het huidige reglementaire kader al op een aantal zaken een beroep doen. De meeste scholen beschikken binnen hun lestijdenpakket immers over de mogelijkheid om iemand voor enkele uren aan te stellen, die een gerichte werking voor kinderen met autisme kan ontplooien.

Leerkrachten kunnen ook nascholing volgen. Scholen krijgen hiervoor financiële middelen. Over de keuze van de nascholing beslist de school autonoom. Er bestaan in Vlaanderen verschillende initiatieven die vorming aanbieden. Scholen voor gewoon onderwijs en buitengewoon onderwijs kunnen bovendien samenwerkingsovereenkomsten afsluiten. Een school voor gewoon onderwijs kan op die manier een bepaalde expertise binnenhalen. In het kader van het geïntegreerd onderwijs of GON kan in een aantal gevallen ondersteuning worden georganiseerd.

Veel problemen komen nu aan de oppervlakte door het feit dat men bezig is expertise te ontwikkelen. Binnen enige jaren zal alles gemakkelijker verlopen, zowel op het vlak van nascholing, initiële lerarenopleiding als op het vlak van samenwerking tussen gewoon en buitengewoon onderwijs of de opvang. Opleiding en begeleiding van leerkrachten is van groot belang. We moeten nadenken over de manier waarop ouders kunnen worden ondersteund. Het gaat vaak om jongeren met een eenvoudige handicap. Dat verhoogt de moeilijkheidsgraad. In het geval van autisme is het nog complexer om voor ieder kind een traject uit te schrijven.

Wij moeten debatteren over meer inclusief onderwijs, bijsturingen via het GON, over GOK 2, en over samenwerking met het buitengewoon onderwijs.

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. De expertise wordt opgebouwd en ontwikkeld. We moeten dan ook niet te rigide optreden. Wel zou er wat meer visie moeten zijn op zowel opleidingen als op de noden van de jongeren.

De ouders blijven wat op hun honger zitten. Zij moeten dikwijls hun leven over een heel andere boeg gooien. Zij vragen ondersteuning, vooral op pedagogisch vlak. Er zijn geen pasklare oplossingen, maar de onderwijswereld zou toch ondersteu-

ning moeten bieden, al was het maar gedurende enige maanden.

Over de tewerkstelling in het gewone werkmilieu bestaat allicht discussie. De vraag is hoe hoog de verwachtingen liggen en of de jongeren wel normaal in de arbeidsmarkt kunnen functioneren. Ik pleit voor flexibiliteit. Elke jongere heeft immers andere handicaps en mogelijkheden.

Het is goed dat er nu meer mogelijkheden bestaan dan het kwalificatiegetuigschrift. De zorg vanuit het veld is belangrijk en wij moeten de tijd nemen om alle aspecten af te wegen.

Mevrouw Hilde Claes : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. U bent blijkbaar begaan met en hebt kennis opgedaan over de problematiek via gesprekken met leerkrachten die op dat vlak ervaring hebben opgebouwd.

In uw antwoord op de vraag of het nu gewoon of buitengewoon onderwijs moet zijn, verwijst u naar de discussietekst Maatwerk in Samenspraak. U stelt daarin dat het inderdaad om een zeer complexe handicap gaat. Nuancering is op zijn plaats. Ik ben het echter niet met u eens dat er in het buitengewoon onderwijs geen nood zou zijn aan een nieuw type. Net de grote waaier autismevarianten zou daartoe moeten leiden. De onderliggende problematiek is immers altijd dezelfde. De kinderen hebben een grote nood aan structuur, verheldering en voorspelbaarheid. Het zou goed zijn om een nieuw type buitengewoon onderwijs te creëren en de kinderen in één klas samen te brengen, zodat de leerkracht slechts met één stoornis moet rekening houden en een specifieke anti-aanpak kan hantieren.

Mevrouw de minister, u vindt dat er meer aandacht aan het GON moet worden besteed. Dat is misschien nuttig, maar in het gewoon onderwijs zijn de klassen veel groter dan in het buitengewoon onderwijs. Dat wordt snel te druk voor autistische kinderen. Zij panikerem gemakkelijk en zo wordt hun ontwikkeling geremd. Ik huiver bij de gedachte aan inclusie voor alle autistische kinderen. Slechts een minimaal aantal van deze kinderen zullen in het gewoon onderwijs terecht kunnen. Ze zullen steeds aangewezen blijven op onderwijs dat hen veel structuur en verheldering geeft.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ouders hebben inderdaad begeleiding nodig, maar dat geldt niet alleen voor deze problematiek. Ik denk bijvoorbeeld aan ouders van hoogbegaafde kinderen, die

Vanderpoorten

vaak hun kinderen moeten thuishouden en zelf begeleiden. Zij hebben ook nood aan begeleiding.

Als wij ondersteuning willen bieden, moeten wij over voldoende mensen beschikken die deze expertise kunnen doorgeven. Gelukkig zijn er de laatste jaren heel wat organisaties ontstaan die informatie verspreiden. Dat is al een belangrijke eerste stap.

De discussie over een nieuw type buitengewoon onderwijs moet nog worden gevoerd. Niet alle kinderen zullen in het gewoon onderwijs opgevangen kunnen worden. De meeste kinderen met autisme zullen waarschijnlijk niet in het gewoon onderwijs kunnen functioneren. Mijn stelling is dat wij moeten evolueren naar meer inclusief onderwijs. De expertise moet worden gebundeld en doorgegeven naar de organisaties die het nodig hebben.

Ik heb geen oplossing voor dit probleem. Er zal nog wat discussie nodig zijn. In de toekomst zullen wij wel de gelegenheid daartoe krijgen. Wij praten op dit ogenblik met mensen uit het buitengewoon onderwijs over bijstellingen in het GON.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over RTC Zuid- en Midden West-Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vandenbroeke tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over RTC Zuid- en Midden West-Vlaanderen.

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de uitbouw van meerdere RTC's werd als een veelbelovende uitdaging voorgesteld. Zo vlot verloopt het opstarten echter allerm minst. Dat is zeker het geval voor het RTC Zuid- en Midden West-Vlaanderen en zeker voor het Mechatronicaproject in Kortrijk.

Er zijn vroeger reeds parlementaire vragen over het opstarten van dit RTC ingediend. Toch blijven

de moeilijkheden op het vlak van inspraak, coördinatie en efficiëntie blijkbaar voortduren, tot ergeris van de directies van Menen, Roeselare, Izegem, Tielt en Waregem.

Wij vernamen dat alle mogelijke informatie aan het kabinet werd overgemaakt. Als gevolg van deze spanningen en de twijfel over een mogelijke meerwaarde van het Mechatronicaproject en het feit dat na 9 maanden de stuurgroep nog steeds niet werd opgestart, volgden intussen meerdere ontslagen uit de raad van bestuur.

Is de minster effectief op de hoogte van de spanningen in verband met RTC Zuid- en Midden West-Vlaanderen en vooral in verband met het Mechatronicaproject ?

Is het juist dat op het vlak van coördinatie en inspraak heel wat fout loopt ? Op welke manier kan daar nog aan worden geredieerd ? Er zijn immers reeds heel wat ontslagen uit de raad van bestuur genoteerd.

Blijkbaar wordt ook door bepaalde scholen in de regio aan de meerwaarde van het concept getwijfeld. Dat heeft voor gevolg dat de efficiëntie van de inzet van de middelen in vraag wordt gesteld.

Is dat het geval en kan daar nog aan worden verholpen ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, ik ben me bewust van het feit dat de bij het RTC Zuid- en Midden West-Vlaanderen betrokken actoren niet volledig op dezelfde golflengte zitten. Deze problemen zijn reeds eerder gesignaleerd en zijn overigens in het verleden al in deze commissie ter sprake gekomen.

Enkele maanden geleden leken de problemen van de baan. Op 6 mei 2002 is het RTC opgericht. De statuten van de VZW zijn op 18 juni 2002 in het Belgisch Staatsblad verschenen. De directeur van het CVO van Waregem en de directeurs van de VTI's van Tielt, Kortrijk en Izegem waren als leden in de raad van beheer opgenomen. Deze scholen hadden met andere woorden een ruime vertegenwoordiging in het orgaan dat de VZW leidt. Ze hadden alle mogelijkheden om hun doelstellingen via deze raad van beheer te realiseren.

Aangezien een van mijn kabinetsmedewerkers vorig jaar reeds een bemiddelende rol heeft ver-

Vanderpoorten

vuld, ben ik niet van plan om me nog verder met de interne verhoudingen binnen het RTC in te laten. Een RTC is immers een vrijwillig tot stand gekomen samenwerkingsplatform van opleidingsverstrekkers en sociaal-economische partners. Elk RTC kan zijn werking vanuit de eigen regionale aspiraties, behoeften en voorzieningen zelf invullen. Er is geen decretaal opgelegde rechtspersoonlijkheid, rechtsvorm of beheersvorm.

Als subsidiërende overheid formuleert de Vlaamse overheid een aantal doelstellingen waaraan de RTC-initiatieven moeten beantwoorden. Bondig weergegeven, gaat het om het afstemmen van vraag en aanbod inzake infrastructuur, apparatuur, uitrusting en leerlingenstages, om het uitbouwen van een informatie- en communicatienetwerk tussen scholen, bedrijven en personeel en om het opwaarderen en het promoten van het technisch en het beroepsonderwijs in zijn totaliteit. Een RTC moet voor alle netten en scholen een zekere meerwaarde genereren.

Drie RTC's, waaronder het RTC Zuid- en Midden West-Vlaanderen, zijn op het einde van 2001 opgestart. De overige RTC's zijn in 2002 opgericht. Derhalve ga ik ervan uit dat geen enkele RTC al op kruissnelheid is. Bij de evaluatie van de resultaten kunnen de RTC's dan ook nog enig krediet krijgen.

Bovendien wens ik erop te wijzen dat de andere RTC's wel degelijk vlot werken. Ze nemen alle deel aan de periodieke overlegvergaderingen te Mechelen. Dat het RTC Zuid- en Midden West-Vlaanderen nog steeds een meerwaarde biedt, blijkt uit de blijvende inzet vanuit de bedrijfswereid en uit het feit dat alle netten nog steeds in dit RTC zijn vertegenwoordigd. In dit RTC lopen momenteel overigens een viertal projecten.

Dit alles heeft me niet belet om, in overleg met de Inspectie van Financiën en met de minister van Begroting, de subsidiëring van elk RTC afhankelijk te maken van een aantal voorwaarden die de doelmatige inzet van de aangewende middelen moeten waarborgen. In dit verband zou ik nog even willen verwijzen naar de aanstelling als waarnemer van een lid van de administratie Secundair Onderwijs en van een lid van de inspectie van het secundair onderwijs bij elk RTC. Deze waarnemers zullen me periodiek brieven. Indien, om welke reden dan ook, manifest van de in het subsidiebesluit vooropge-

stelde doelstellingen wordt afgeweken, zullen ze tevens corrigerend of remediërend trachten op te treden.

Het is budgettair onmogelijk om elke school voldoende werkingsmiddelen te geven om de technologische ontwikkelingen en andere beroepsverwante uitdagingen op de voet te volgen. Ik blijf erbij dat samenwerking en bundeling van krachten het beste alternatief vormen. Op relatief korte tijd hebben de RTC's op het terrein belangrijke aanzetten gegeven die op korte of op langere termijn heel wat perspectieven bieden.

Uit de informatie die ik recent bij de voorzitter van het RTC Zuid- en Midden West-Vlaanderen heb laten inwinnen, blijkt dat alle betrokkenen bereid zijn om weer rond de tafel te gaan zitten om de bestaande problemen weg te werken.

Het blijft de bedoeling om alle scholen in de regio bij het RTC te betrekken. Hierbij moet rekening worden gehouden met de doelstellingen van het RTC. Bovendien moeten de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet. Het verdelen van de beschikbare middelen over al de betrokken scholen gaat regelrecht tegen de vooropgestelde doelstellingen in. In deze fase van de besprekingen wil ik het RTC als concept alleszins niet in vraag stellen. Dit lijkt me momenteel niet verstandig.

Indien de vooropgestelde doelstellingen absoluut niet worden gehaald, zal de Vlaamse overheid met betrekking tot de erkenning en de betoelaging van het RTC Zuid- en Midden West-Vlaanderen haar conclusies moeten trekken. Heel wat RTC's functioneren zeer goed. Ik kan enkel vaststellen dat er zich in het RTC Zuid- en Midden-West-Vlaanderen een aantal problemen voordoen.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mevrouw de minister, mag ik hieruit besluiten dat de derde keer de goede keer zal zijn en dat een nieuwe opstartpoging zal worden ondernomen ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Die zou ondertussen al achter de rug moeten zijn. Normaal gezien, had de derde opstartpoging vorige week moeten plaatsvinden. Aangezien ik me bewust ben van de problemen die zich al hebben voorgedaan, probeer ik deze zaak van nabij op te volgen. Indien

Vanderpoorten

zou blijken dat het echt niet lukt, zullen we uiteindelijk onze conclusies moeten trekken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.34 uur.*
